پرسی ڕاگەیاندن و پێشینە مێژووییەکانی

ئیبراهیم ئیسماعیل عەباس

هەرگیز ڕۆژێك لە ڕۆژان وەکو ئێستا , لە کۆی مێژووی دەیە و نیوێکی فەرمانڕەوایی کورددا , دەسەلآت و بەشێك لە ڕاگەیاندن و ڕۆژنامەنووسان , دەبەریەك ڕانە چوون و ناچاری چلەحانێ نەبوون . ئەو هەڵڵایەی ئێستا , ئەگەر چی شێوازی دەربڕین و ڕەخنەی توند , تا بە بەخشینەوەی جوێنی هەندێك لەسایتەکانی ئینتەرنێت و ڕۆژنامە ئەهلییەکان دەگات , هۆ کارینی و کاردانەوەی توندی لای دەسەلآت و خودی سەرۆکی هەرێمی کوردستان بەدواداهات . بەلآم بێشك لەدواجاردا , دابڕاو نییە لەکۆی گشتی مێژووی ڕاگەیاندنی کوردستان و بێگومانیش لەپێشینە میژووە سیاسیەکەش بەدەر نییە . تەنانەت خودی دەنگ لێوەهاتنی لەم کاتەدا کارێك نییە هەروا سەرپێی لەکارلێکی نێوان پیرۆزگەرایی لای دەسەلآت و ڕەخنەی توند و بەخشینەوەی جوێنی هەندێك لە نووسەر و ڕۆژنامەنووسان ڕوویاندابێت . ئەوەی ڕاستی بێت و گەر بوێرین بیدرکێنین , رق و یەکتر ڕەتکردنەوە , لەمێژووی نوێی ئێمەدا , لەئاستێکی بالآ دایە و فەرهەنگێکە زۆر زۆر بەداخەوە !! تێکۆشەران و سیاسەتمەدارانی ئێمە دیانهێناوە . لە فەرهەنگی ئەوانەوە دزەی کردۆتە ناو هەموو کایەکانی ژیانی خەڵك و لەناو ڕاگەیاندنکارانیش (ئەگەر لەوشەکە بەهەڵە نەچووبم) بۆ هەر ئامانجێك بووبێت , زۆرترین کاریگەری نەرێنی درووست کردووە.

هەموو پێشبینیەکان سەرنجمان بۆ ئەوە ڕادەکێشن کە ئەم شێوازەی ئیستا , لەگەڵ فراوان بەکار هێنانی ئینتەرنێتدا لە کوردستان , بۆ نابووتکردنی یەکتری زیاتر پەرە دەستێنێ . ئاخر کۆنەستی کۆمەلگا لە ڕابردوو پڕ پڕ کراوە لە سڕینەوەی یەکتری و تا ئێستاش لە جیاتی خالّی کردنەوەی ئەم ڕابردووە . لەلایەن ئەم و ئەوی سیاسی لە ڕێگای بوارە ڕۆژنامەنووسیەکەوە , دنەی ڕق لێبوونەوە و پەسنی بەخشینەوەی جوێن دەدرێت .

ئەو مێژووەی بزافی ڕزگاری خۆازی کوردی لە نزیکەی نیو سەدەی ڕابردوودا , پێیدا ڕتبووە لە چەند کەرتبوون و تەکەتول بازی و یەکتر نابووت کردن تا بە توندوتیژی و بەکارهێنانی چەك دەگات . کاریگەری و جێکەوتەی خراپی لەسەر نەوەی نوێی داناوە . بەداخەوەش تا ئەم ساتەش گەلێك لەسیاسییەکان , لەجیاتی سڕینەوەی ئەم مێژووە نەرێنییە , تەنها پشتیوانی لەجۆرە ڕاگەیاندنێك دەکەن . کە بەڕاستی هەرچی بابەتی بێت تێادا وەلا نراوە و تەنها جوێن دەبەشێتەوە . هەر بۆیە هەر قەڵەم بەدەستێك ، کەبییەوێت بەم ئاراستەیە دەنگی ببیسترێت . دەیان کەناڵی میدیای بۆ دەڕەخسێ و بەپارە و پێدانی پۆست خەلآت دەکرێت. !!

لەم نێوەندەدا گەر بمانەوێت خالّ لەسەر پیتەکان دابنێن , دەبێت پێشەکی باسێکی گشتی لەڕۆژنامەنووسان و خودی دەزگاکانی ڕاگەیاندن , بەهەموو جۆرەکانیانەوە بکەین . ئەگەر چی وشەی ڕاگەیاندن لێرەدا زۆر گشتگیرە و دوای زەمەنێکی زۆر . ڕاگەیاندن لە کوردستان شیوازی جیاجیای ڕاگەیاندنی حکومی و حزبی و ئەهلی و سەربەخۆ و کۆمەلآیەتی و...هتد وەرگرتووە . لەناو ئەوشیوازانەشدا , چەندان جۆری بیسترا و ڕاگەیاندراو خوێنراو و ئەلکترۆنی هەن . بەلآم لەدوا جاردا ، زۆربەی هەرە زۆری , ئاڕاستە و سەرەداوەکانیان , بۆ گرۆڵەی حزب و لەوێشەوە وەکو تەونی جاڵجاڵۆکە بە دەزگا ئەمنییەکانیان بەستراوەتەوە . ئەوەش تا حەدێکی زۆر ڕەنگە شیاو و لەجێی خۆی دابۆایە ئەگەر... بەڕێوەبەرانی ڕاگەیاندنە هەمە چەشنەکانی حزبەکان لە مێژوویەکی ڕابردوو تەندروست بانایە !!! بەلآم داخەکەم هەرگیز وانییە . تێفکرن زۆربەی ئەوانەی ڕاگەیاندنی حزبەکان و دەسەلآت بەڕووە ئاشکراو ڕووە سێبەرەکەی بەڕێوەدەبەن کێن ؟ ئەوانەن کە لە تەمەنێکی کەمدا , چەندین حزبیان کردووە . ئەگەر نموونەش پێویستە ؟ تا دەیان ناو بهێنین . هەڵبەتە خوێنەریش لەمێژووی ڕابردووی حزبە کوردستانییەکان بەئاگایە . ئاخۆ حزبێك هەیە لەمێژووی ململانێی خوێناوی یەکتری نەگلابێت

؟! ئەم دۆخەی ڕاگەیاندن کە کەس ئیرەیی پێی نابات . دیوارێکی ئەستووری بۆ ئەو گەنجە بەهرەمەندانە دروست کردووە , کە خولیای ڕاگەیاندن هەموو هەستەکانی تەنیون و مەرەمیانە بێی ئەم بەر و ئەوبەر , لەسەر ڕێڕەو و خۆیان لە ڕاگەیاندن پێی بگەن و تواناکانی خۆیان تێدا بەدەرخەن . بێی ئەوەی بە پەیژە و پلیکانەی ویژدان لەبن پێی نان بۆ ئاستێکی بالاّ سەرکەون.

ئەم شیوازەی ڕاگەیاندن لە کوردستاندا , تا چەند کاریگەری هەبووە لەسەر بارودۆخی گشتی کۆمەڵگا و تا چەندێکیش لەسەر هەست و نەست و کۆی گشتی فەرهەنگ و هوشیاری و ڕۆشنبیری ؟ ئیدی هەڵسەنگاندنی ئەو کاریگەریانە لەڕاستییدا دژوارە . چونکە بۆ نموونە : ئەم ناشیاوەی گەلێك لە کادرە بالاّکانی ڕاگەیاندنەکان , کەمترین کاریگەری بەلای هوشیاری لە فەرهەنگی گشتی کۆمەڵگا هەبووە . بەپێچەوانەوە هۆکارێك بووە بۆ سڕانەوە و بزر بوونی بەها جوانەکانی ولاّتەکەم !! کە پێویست بوو لە ژیانی ڕۆژانەی هەریەکێکمان ڕەنگی بدابایەوە و کاری بکردایەتە هەڵۆێست و لەخۆ بردوویمان لەبەرامبەر ئامانجە نەتەوەیە بالاّکانمان .

ئایا لە ماوەی " 15 "ساڵدا , چەند جار بەجدی پرسیومانە .؟ ئایا ڕاگەیاندن توانیویەتی بیسەلمێنێت , لەخەمی کۆمەڵگادایە و لەخزمەت دۆزی نەتەوایەتیدا دەبێت ؟ شەفاف و ڕاستگۆ و بەرپرسیاربێت , نەك لەسەر بنەمای تانە و تەشەر و پڕوپاگەندە دروست بووبێت . دەزانن ڕاگەیاندن پێش هەموو ئەرکێك , پیویستە بەدوای ئارامی خوێنەر , بینەر , بیسەرەوەبێت . تا ئەو ئەندازەیەی دڵنیایی لەهەموو کایەکانی ژیان بۆ زۆرینەی خەڵك و جەماوەر وەدەست دێنێت . کەئەمەش تەنها لەشەفافیەت و بوێریدا بەدەست دێت , نەك باوەڕ بەسەرکردایەتی سیاسی کوردستان بێنێت . کە هەموو گوتنێك لەسەر زاری خۆی لەناو جەماوەر و خەڵك بەئاسانی جێگای دەبێتەوە . بۆیە دەسەلاّت گەیشتۆتە ئەو باوەڕەی نابێت خەڵك وەك سیاسییەکان , بەهیچ جۆرێك لە کەم و کوری و فشار و نیگەرانییەکان بەئاگابن . تاکو کاریگەری لە کۆنەستیان نەکات . هەر بۆیە هەمیشە دەسەلاّت بە تەشریفاتانە دێتە ئاخاوتن . کە ئەش جگە لەڕووپۆشی ڕاستییەکان هیچی تر نییە.

جیا لەو پێشینە مێژووییەی ڕابردوو , ئەوەی ئەم چەند ڕۆژە دوای دیدارەکانی بەرێز سەرۆکی هەرێمی کوردستان لەگەڵ ڕۆژنامەنووساندا , ئاخاوتن و قسەی جدی لێکرا . پرسی ڕیکخستنی و پێداچوونەوەی یاساکانی کاری ڕۆژنامەوانی بو بە پرسگەرێك و ئێستا لە ڕۆژەڤدایە . لەم سەروبەندەدا کەناڵە جۆربەجۆرەکانی ڕاگەیاندن ، لەجیاتی بابەتییەت لەمەڕ پرسێکی ئاوا ، ڕێگری بۆ دابەش نەبوونی ڕۆژنامەنووسان بەسەر دوو بەرەی دژبەیەکدا . بۆتە کۆپییەکی سیاسییەکان و هەرچی پیشەیی بێت لەدەستی داوە ، بەهەموو توانایەوە تەنها لەبیری ڕازیکردانی دەسەلاّت دایە .

17/10/2006